

NGHIÊN CỨU

Đông Nam Á

ISSN 0868-2739

SOUTHEAST ASIAN STUDIES

- **Thực đẩy hợp tác an ninh và phát triển giữa ba nước Việt Nam - Lào - Campuchia trong bối cảnh mới**
- **Quan hệ hợp tác giữa Đài Loan và Việt Nam trên lĩnh vực văn hóa - giáo dục giai đoạn 1991-2010**
- **Xuất khẩu cao su ở Đông Dương thuộc Pháp từ cuối thế kỷ XIX đến năm 1939**
- **Việt Nam trong nhận thức của Tổng thống John F.Kennedy (1951-1963)**
- **Một số vấn đề về hiện tượng tôn giáo mới trên thế giới**
- **Chính sách “Tận lực phát triển giáo dục phổ thông” ở miền Bắc Việt Nam thời kỳ 1959-1965**

SỐ 9 (174)
2014

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU ĐÔNG NAM Á

NGHIÊN CỨU Đông Nam Á

Số 9
2014

TẠP CHÍ RA 1 THÁNG 1 KỶ

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM - VIỆN NGHIÊN CỨU ĐÔNG NAM Á

TỔNG BIÊN TẬP

PGS.TSKH. TRẦN KHÁNH

PHÓ TỔNG BIÊN TẬP

TS. TRƯƠNG DUY HÒA

TRƯỞNG PHÒNG TÒA SOẠN

ĐỖ HƯƠNG GIANG

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP

Chủ tịch

PGS.TSKH TRẦN KHÁNH

Ủy viên

TS. TRƯƠNG DUY HÒA

PGS.TS. NGUYỄN DUY DŨNG

TS. NGUYỄN HUY HOÀNG

PGS.TS. NGÔ VĂN DOANH

PGS.TS. NGUYỄN SỸ TUẤN

GS.TS. NGUYỄN ĐỨC NINH

PGS.TS. LÊ BỘ LĨNH

GS.TS. ĐỖ THANH BÌNH

PGS.TS. NGUYỄN VĂN KIM

PGS.TS. NGUYỄN CÔNG KHANH

Tòa soạn: Số 1, Liễu Giai, Hà Nội

ĐT: 04. 62730482

Email: tapchincdna@yahoo.com.vn

Giấy phép xuất bản số 233/GP - BVHTT

In tại Công ty in Giao thông

- NXB Giao thông vận tải

Giá bán: 35.000 đ

MỤC LỤC

TRẦN KHÁNH

Thúc đẩy hợp tác an ninh và phát triển giữa ba nước
Việt Nam - Lào - Campuchia trong bối cảnh mới 3

HẮC XUÂN CẢNH, VŨ THỊ THẢO

Quan hệ hợp tác giữa Đài Loan và Việt Nam 15
trên lĩnh vực văn hóa - giáo dục giai đoạn 1991-2010

NGUYỄN DUY BÌNH, TRẦN XUÂN TRÍ

Xuất khẩu cao su ở Đông Dương thuộc Pháp 22
từ cuối thế kỷ XIX đến năm 1939

PHAN VĂN CẢ

Việt Nam trong nhận thức của Tổng thống 33
John F. Kennedy (1951-1963)

NGUYỄN VĂN MINH

Một số vấn đề về hiện tượng tôn giáo mới 43
trên thế giới

NGUYỄN THÚY QUỲNH

Chính sách "Tận lực phát triển giáo dục phổ thông" 53
ở miền Bắc Việt Nam thời kỳ 1959-1965

NGUYỄN THỊ SONG HÀ

Sử dụng tài nguyên đất của người Tày 62
tỉnh Tuyên Quang gắn với sinh kế tộc người

HOÀNG THỊ TỐ QUYÊN

Tổ chức xã hội ở các làng nghề ngoại thành Hà Nội 69
từ 1954-1986 (Qua nghiên cứu ba làng nghề sơn
Hạ Thái, Bình Vọng và Sơn Đồng)

NGUYỄN THỊ HOÀI PHƯƠNG

Vài nét về người Ấn Độ ở Hải Phòng (giai đoạn 79
cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX)

Hoạt động khoa học

* Thuyết trình khoa học chủ đề: "Hướng tiếp cận 83
của Trung Quốc tới mối quan hệ với các nước ASEAN
và Việt Nam: Tranh chấp Biển Đông nói lên điều gì?"

"Điểm sách

* "Chiến lược ngoại giao của Trung Quốc: 85
Truyền thống và sự biến đổi"

CONTENTS

EDITOR IN CHIEF

TRAN KHANH

VICE EDITOR IN CHIEF

TRUONG DUY HOA

HEAD OF EDITORIAL BOARD

DO HUONG GIANG

EDITORIAL STAFF

TRAN KHANH
TRUONG DUY HOA
NGUYEN DUY DUNG
NGUYEN HUY HOANG
NGO VAN DOANH
NGUYEN SY TUAN
NGUYEN DUC NINH
LE BO LINH
DO THANH BINH
NGUYEN VAN KIM
NGUYEN CONG KHANH

Editorial Office

No 01, Lieu Giai, Hanoi

Tel: 04. 2730482

Email: tapchincdna@yahoo.com.vn

TRAN KHANH

Enhancing Security and Development
Cooperation among Vietnam, Laos
and Cambodia in New Context

3

HAC XUAN CANH, VU THI THAO

Cooperation Relations between Taiwan
and Vietnam in the Fields of Culture -
Education in the Period of 1991-2010

15

NGUYEN DUY BINH, TRAN XUAN TRI
Rubber Export in French Indochina from
the Late 19th Century to 1939

22

PHANVAN CA

Vietnam in the Perception of President
John F. Kenedy

33

NGUYEN VAN MINH

Some Issues of the New Religion Phenomenon
in the World

43

NGUYEN THUY QUYNH

Policy on "Making Efforts to Develop
General Education" in Northern Vietnam
in the Period of 1959-1965

53

NGUYEN THI SONG HA

Using of Land Resources of Tay Ethnic Minority
in Tuyen Quang Province in Association
with Ethnic Livelihood

62

HOANG THI TO QUYEN

Social Organizations in Handicraft Villages
of Hanoi Suburbs from 1954 to 1986
(Case Studies of Three Paint Handicraft Villages
of Ha Thai, Binh Vong and Son Dong)

69

NGUYEN THI HOAI PHUONG

Some Things on India People in Haiphong City
(in the Period of Late 19th Century
to Early 20th Century)

79

Scientific Activities

* International Workshop: "China's Approach
to Its Relations with ASEAN Countries and
Vietnam: What Does the South China Sea
/East Sea Dispute Tell Us?"

83

Book Review

* "China's Foreign Policy Strategy:
Tradition and Transformation"

85

QUAN HỆ HỢP TÁC GIỮA ĐÀI LOAN VÀ VIỆT NAM TRÊN LĨNH VỰC VĂN HÓA GIÁO DỤC GIAI ĐOẠN 1991 - 2010

HẮC XUÂN CẢNH*
VŨ THỊ THẢO**

Trong bối cảnh toàn cầu hóa ngày càng thúc đẩy mạnh mẽ quan hệ giữa các nước, vùng lãnh thổ, Đài Loan và Việt Nam đã và đang phát triển mối quan hệ hợp tác trên nhiều lĩnh vực, trong đó, hợp tác về văn hóa - giáo dục ngày càng phát triển. Trải qua hơn 2 thập kỷ, quan hệ hợp tác văn hóa - giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam ngày càng có nội dung phong phú và đạt được nhiều thành tựu nổi bật. Bên cạnh đó, quá trình hợp tác cũng cho thấy, tiềm năng hợp tác về văn hóa - giáo dục giữa hai bên là rất lớn. Bài viết này đi sâu phân tích cơ sở hình thành, nội dung và những thành tựu trong hợp tác về văn hóa - giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam từ 1991 đến 2010. Trên cơ sở đó, bài báo cũng đánh giá triển vọng và kiến nghị một số giải pháp nhằm thúc đẩy hơn nữa quan hệ hợp tác văn hóa - giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam.

1. Cơ sở hình thành quan hệ hợp tác văn hóa - giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam

Có thể nói, quan hệ hợp tác văn hóa - giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam đã và

đang được hình thành và phát triển trên nhiều cơ sở như:

Thứ nhất, sự gần gũi về địa lí và tương đồng về văn hóa giữa Đài Loan và Việt Nam

Đài Loan và Việt Nam cùng nằm trong khu vực Đông Á - Thái Bình Dương, có vị trí khá gần nhau. Khoảng cách đường bay giữa hai bên là hơn 1500 km, nên chỉ cần 3 giờ đồng hồ là có thể bay từ Việt Nam sang tới Đài Loan.

Đài Loan và Việt Nam có chung cơ tầng văn hoá Đông Á và đều mang những điểm chung của văn hoá Bách Việt, có quan hệ mật thiết với miền Nam Trung Hoa lục địa. Do vậy, Đài Loan và Việt Nam có nhiều phong tục tập quán, lối sống khá giống nhau.

Thứ hai, sự gia tăng các mối quan hệ kinh tế, xã hội giữa Đài Loan và Việt Nam:

Cho đến đầu những năm 90 của thế kỷ XX, mối liên hệ và sự hiểu biết lẫn nhau giữa Đài Loan và Việt Nam vẫn hết sức hạn chế. Tuy nhiên, việc đi lại, học tập, đầu tư, kinh doanh, sinh sống của người Đài Loan và người Việt Nam tăng lên nhanh

* TS. Hắc Xuân Cảnh, Khoa Lịch sử, Trường Đại học Vinh

** Vũ Thị Thảo, học viên Cao học khóa 20, Lịch sử thế giới, Trường Đại học Vinh

chóng đã thúc đẩy nhu cầu tìm hiểu về lịch sử, văn hoá, quá trình phát triển kinh tế - xã hội... của Đài Loan cũng như Việt Nam ngày càng nhiều. Bên cạnh đó, cùng với quá trình hình thành và phát triển của cộng đồng người Việt ở Đài Loan (với 58.819 người đã nhập tịch Đài Loan giai đoạn 1990 - 2010) và hàng trăm nghìn lao động (đến cuối năm 2010 có 85650 người) đã và đang làm việc, gần 300.000 cặp vợ chồng và hàng nghìn người đã và đang công tác, học tập, nghiên cứu ở Đài Loan, những thông tin về lịch sử, quá trình phát triển, các giá trị văn hoá, xã hội... của Việt Nam cũng dần được phổ biến ở Đài Loan. Trong khi đó, cùng với việc mỗi năm có hàng nghìn người Đài Loan sang Việt Nam đầu tư, kinh doanh, du lịch... (năm 2010 có 334.000 lượt người đến Việt Nam) [7]

Thứ ba, nhu cầu đẩy mạnh hợp tác văn hóa - giáo dục của Đài Loan và Việt Nam

Những năm gần đây, để đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, giáo dục - đào tạo cùng với khoa học và công nghệ được coi là quốc sách hàng đầu của Việt Nam. Bên cạnh đó, với mục tiêu đến năm 2020, Việt Nam sẽ có một nền giáo dục tiên tiến, hợp tác giáo dục quốc tế đã và đang trở thành chiến lược quan trọng của sự nghiệp phát triển giáo dục ở Việt Nam.

Trong khi đó, cùng với những thành tựu về kinh tế, Đài Loan đã xây dựng được một nền giáo dục khá phát triển. Nhiều trường đại học của Đài Loan được các tổ chức quốc tế xếp thứ hạng cao ở châu Á và thế giới. Trong hai thập kỷ gần đây, những cải cách giáo dục của Đài Loan đang hướng tới mục tiêu cao nhất là “nuôi dưỡng tài năng trong tất cả các lĩnh vực sáng tạo và tầm nhìn toàn cầu”[6]. Đài Loan cũng rất chú trọng việc phát triển giáo dục ra bên ngoài bằng

chính sách “ngoại giao giáo dục” (“*education diplomacy*”), nhằm tăng cường quan hệ hợp tác trong lĩnh vực giáo dục với các nước trong khu vực và trên thế giới. Từ năm 2008, sau khi trở thành người đứng đầu chính quyền Đài Loan, Mã Anh Cửu đã đề ra nhiều biện pháp nhằm thúc đẩy quan hệ hợp tác giáo dục với Đông Nam Á như: thành lập các cơ quan để tăng cường hợp tác văn hoá, giáo dục; mở rộng chiêu sinh từ các nước Đông Nam Á...

2. Nội dung, thành tựu hợp tác văn hóa - giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam từ năm 1991 đến năm 2010

Trong giai đoạn 1991 - 2010, dưới sự thúc đẩy của nhiều nhân tố, quan hệ hợp tác văn hóa - giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam diễn ra ngày càng nhanh chóng với những nội dung phong phú:

2.1. Giao lưu văn hoá, trao đổi học thuật

Có thể nói, từ giữa những năm 90 của thế kỷ XX đến nay, các hoạt động giao lưu, trao đổi về văn hoá giữa Đài Loan và Việt Nam đã và đang trở thành một trong những nội dung quan trọng trong quan hệ hợp tác giữa hai bên. Để nâng cao hiểu biết, thúc đẩy sự giao lưu và hợp tác, các cơ quan, tổ chức phát triển văn hoá của Đài Loan và Việt Nam đã tạo điều kiện và tài trợ cho việc tổ chức các hoạt động giao lưu văn hoá giữa hai bên.

Nằm trong chương trình hoạt động giao lưu văn hoá giữa Đài Loan và Việt Nam, ngày 4/11/2006, tại Quảng trường Trung tâm Thương mại Mega Mall, thành phố cảng Cao Hùng, Đài Loan, Văn phòng Kinh tế và Văn hóa (VPKT&VH) Việt Nam tại Đài Bắc cùng với hội sinh viên, hội cô dâu Việt tại Đài Loan đã phối hợp với Trường

Đại học Thụ Đức (Đài Loan) tổ chức “Ngày hội giao lưu văn hóa”, giới thiệu về vẻ đẹp đất nước, con người Việt Nam.

Cũng từ năm 2006, được sự giúp đỡ của VPKT&VH Việt Nam tại Đài Bắc cùng với Hiệp hội Nghiên cứu Đông Nam Á, Hiệp hội Chữ Latinh và nhiều trường đại học của Đài Loan, các hoạt động giao lưu văn hoá như “Ngày hội văn hoá Việt Nam tại Đài Loan”, “Tuần văn hoá Việt Nam tại Đài Loan” đã được tổ chức thường niên tại nhiều địa điểm của Đài Loan. Trong chương trình của “Ngày hội văn hoá Việt Nam tại Đài Loan” được tổ chức ngày 3/4/2010 tại Trường Đại học Quốc lập Đài Loan và “Tuần văn hoá Việt Nam tại Đài Loan”, tổ chức từ ngày 5 đến ngày 7/5/2010 tại Trường Đại học Quốc gia Thành Công (Đài Loan), những hoạt động như: Triển lãm văn hoá Việt Nam, giới thiệu đồ gốm sứ, các sản phẩm thủ công mỹ nghệ...; Chương trình chiếu phim tài liệu, giới thiệu về lịch sử hình thành và phát triển của Việt Nam, về nền văn hoá Việt Nam; Chương trình văn nghệ đặc biệt mang tên “Việt Nam quê hương tôi”; Chương trình giới thiệu văn hoá ẩm thực Việt Nam và Liên hoan văn nghệ mang tên “Nông nân Hà Nội”... được tổ chức đã cung cấp những thông tin về lịch sử, văn hoá, quá trình phát triển kinh tế - xã hội... của Việt Nam cho người dân Đài Loan. Tại những lễ hội này, hàng nghìn người Việt Nam ở Đài Loan cùng sinh viên Đài Loan và sinh viên đến từ các nước khác như Mỹ, Pháp, Nhật, Trung Quốc, Singapore... đã có những tiết mục giao lưu văn nghệ như: múa hát một số bài hát của Việt Nam, tham gia trò chơi giải câu đố tìm hiểu về văn hóa, lịch sử, địa lý Việt Nam...

Bên cạnh đó, chính quyền ở các địa phương của Đài Loan cũng đã có những

động thái tích cực, thể hiện sự quan tâm và ghi nhận những đóng góp của cộng đồng người Việt đối với sự phát triển kinh tế - xã hội Đài Loan. Ngày 23/8/2009, chính quyền Thành phố Đài Bắc đã tổ chức liên hoan văn hóa Việt Nam để tôn vinh hàng ngàn người Việt đang làm việc tại đây. Liên hoan gồm nhiều hoạt động giải trí, thu hút hơn 1.000 lao động Việt Nam. Phát biểu trong lễ khai mạc, Thị trưởng Đài Bắc Hau Lung Bin đã dùng tiếng Việt hỏi thăm sức khỏe của các khán giả, đồng thời bày tỏ sự chia sẻ với các nạn nhân của bão lũ ở miền Nam Đài Loan và miền Bắc Việt Nam. Liên hoan văn hóa này là một phần trong các hoạt động được chính quyền Đài Bắc tổ chức để tăng cường giao lưu văn hóa với các nước Đông Nam Á nói chung và Việt Nam nói riêng.

Ngoài những hoạt động giao lưu văn hoá được tổ chức ở Đài Loan, các nhà quản lý văn hoá, giới trí thức và nhân dân Đài Loan cũng đã đến thăm và tổ chức những hoạt động giao lưu văn hoá tại Việt Nam. Từ ngày 14 đến ngày 17/8/2007, đoàn cán bộ khoa học của Đài Loan do GS. Tưởng Văn làm trưởng đoàn, đã đến giao lưu với cán bộ Viện Khoa học Xã hội Việt Nam. Tại cuộc giao lưu này, các cán bộ của Đài Loan và Việt Nam đã có dịp tìm hiểu về lịch sử, văn hoá, giáo dục... của hai bên thông qua những bài giới thiệu của các nhà khoa học. Trong thời gian này cũng đã diễn ra hoạt động chiếu phim tư liệu về một số trường đại học cũng như văn hoá, con người Đài Loan, qua đó giới thiệu lịch sử, văn hoá, giáo dục của Đài Loan và tư vấn học bổng, du học tại các trường đại học hàng đầu của Đài Loan. Tiếp đó, ngày 23/2/2009, Tham tán Văn hoá, Giáo dục Đài Loan tại Việt Nam, ông Chu Đa Minh đã dẫn đầu đoàn đại biểu tới thăm Trường

Đại học Hà Nội. Tại buổi làm việc, hai bên đã cùng bàn về các cơ hội hợp tác trong lĩnh vực giáo dục. Theo đó, Tham tán Chu Đa Minh là người đóng vai trò cầu nối giữa các bên [5]. Ngoài ra, trong các ngày 25 - 27/05/2009, đoàn họ Phạm ở Đài Bắc đã có cuộc gặp gỡ với đại diện Ban liên lạc họ Phạm ở Việt Nam và viếng thăm đền thờ Thượng thủy tổ họ Phạm Việt Nam - Phạm Tu tại Thanh Liệt, Thanh Trì, Hà Nội. Chuyến thăm đã thể hiện sự gắn kết cũng như tăng cường giao lưu văn hoá giữa nhân dân Đài Loan và Việt Nam.

Cùng với những hoạt động giao lưu văn hoá, để góp phần cung cấp thông tin về lịch sử, văn hoá cũng như quá trình phát triển kinh tế - xã hội của Đài Loan, ngày 31/12/2008, tại Hà Nội, Thư viện Đài Loan đã tổ chức lễ trao tặng 481 đầu sách, gồm 76 đầu sách văn học, 246 đầu sách kinh tế và 159 đầu sách khoa học kỹ thuật cho Thư viện Quốc gia Việt Nam [4]. Có thể nói, đây là món quà quý giá về vật chất và tinh thần, thể hiện tinh thần hợp tác ngày càng sâu rộng giữa Đài Loan và Việt Nam. Những tác phẩm mà Thư viện Đài Loan trao tặng không chỉ làm giàu thêm vốn tài liệu cho Thư viện Quốc gia Việt Nam, mà còn là nhịp cầu giúp cho các nhà khoa học, doanh nhân và đông đảo sinh viên Việt Nam nghiên cứu sâu hơn về kinh tế, khoa học kỹ thuật, văn hoá, xã hội... của Đài Loan.

Song song với việc tăng cường giao lưu văn hoá, những hoạt động trao đổi học thuật giữa các nhà khoa học, giới nghiên cứu, các nhà quản lý... của Đài Loan và Việt Nam cũng diễn ra ngày càng nhiều hơn. Các trường đại học, viện nghiên cứu của Đài Loan và Việt Nam đã phối hợp tổ chức nhiều cuộc hội nghị, hội thảo khoa học về những vấn đề liên quan đến mối quan hệ giữa Đài Loan và Việt Nam như: Hội thảo

Khoa học quốc tế "Hoạt động kinh tế - văn hoá Việt Nam - Đài Loan", tổ chức tại Thành phố Hồ Chí Minh, tháng 12/2002; Hội thảo Quốc tế "Thúc đẩy phát triển mối quan hệ Việt Nam và Đài Loan cả chiều rộng lẫn chiều sâu", tổ chức từ 22 - 28/5/2006 tại Đại học Chinan (Đài Loan); Hội thảo quốc tế "Hợp tác kinh tế Việt Nam - Đài Loan trong bối cảnh hội nhập kinh tế Đông Á", tháng 12/2007, tại Hà Nội; Hội thảo quốc tế "Quan hệ hợp tác giáo dục và đào tạo của các trường đại học Việt Nam và Đại học Chi Nan (Đài Loan)", tổ chức từ 25 - 26/05/2009, tại Trường Đại học Đà Lạt (Việt Nam)..

2.2. Hợp tác giáo dục - đào tạo

Hợp tác về giáo dục - đào tạo là lĩnh vực còn khá mới mẻ nhưng lại có sự phát triển hết sức nhanh chóng trong quan hệ giữa Đài Loan và Việt Nam. Trong thời gian qua, Đài Loan và Việt Nam đã có nhiều chương trình hợp tác giáo dục khá hiệu quả. Ngày 25/5/2005, Trường Đại học Công nghệ Kun Shan (Đài Loan) và Đại học Quốc gia Hà Nội (Việt Nam) đã phối hợp tổ chức "Triển lãm hợp tác giáo dục giữa các trường đại học Đài Loan và Đại học Quốc gia Hà Nội" tại khách sạn Daewoo, Hà Nội, với sự tham gia của 23 trường đại học hàng đầu Đài Loan (gồm các ngành: Quản trị doanh nghiệp, Nghiệp vụ khách sạn, Du lịch, Quản lý công nghiệp, Y dược, Điều dưỡng, Điện tử, Điện máy...), cùng một số trường trong và ngoài Đại học Quốc gia Hà Nội. Triển lãm đã giới thiệu về hệ thống các trường đại học Đài Loan và các thông tin cụ thể về học phí, chi phí sinh hoạt, ký túc xá, cơ hội việc làm ngoài giờ cho sinh viên..

Cũng từ năm 2005, các VPKT&VH Đài Bắc tại Hà Nội và Thành phố Hồ Chí

Minh đã phối hợp với nhiều trường đại học Đài Loan và Trung tâm Giáo dục Đài Loan tại Việt Nam, tổ chức nhiều triển lãm giáo dục và hội thảo du học Đài Loan tại các trường đại học và các địa phương của Việt Nam. Tại những diễn đàn này, thông tin về giáo dục và du học Đài Loan đã được cung cấp khá đầy đủ để học sinh, sinh viên và những người Việt Nam quan tâm tới giáo dục Đài Loan biết và lựa chọn. Năm 2010, Hội thảo Triển lãm giáo dục đại học Đài Loan được tổ chức quy mô tại 4 thành phố lớn của Việt Nam là Hà Nội, Đà Nẵng, Thành phố Hồ Chí Minh và Cần Thơ, với sự tham gia của hàng trăm trường đại học lớn đến từ Đài Loan và Việt Nam. Hội thảo đã đánh dấu bước tiến mới trong quan hệ hợp tác giữa Việt Nam và Đài Loan.

Trong khuôn khổ hợp tác giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam, lãnh đạo của các trường đại học, các cơ quan giáo dục của hai bên đã có những chuyến thăm và làm việc cùng nhau để bàn bạc việc hợp tác. Thông qua những chương trình làm việc này, nhiều thoả thuận hợp tác về giáo dục và đào tạo giữa Việt Nam và Đài Loan cũng như giữa các trường đại học hai bên đã được ký kết. Từ ngày 19 đến 22/12/2007, ông Polo Chen - Chủ nhiệm Trung tâm du học Đài Loan, đại diện cho Bộ Giáo dục Đài Loan và ông Nguyễn Ngọc Hùng - Phó phòng Quan hệ quốc tế, đại diện cho Bộ Giáo dục và Đào tạo Việt Nam đã chứng kiến sự ký kết một số thoả thuận nhằm thúc đẩy hợp tác giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam. Cũng trong thời gian này, đại diện cơ quan giáo dục Đài Loan đã ký kết với Trường Đại học Cần Thơ (Việt Nam) Kế hoạch "Mekong 1000" về đào tạo 1000 cán bộ ở trình độ Thạc sĩ và Tiến sĩ nhằm đáp ứng nhu cầu về nguồn cán bộ của vùng Mekong. Tiếp

đó, ngày 15/9/2008, VPKT&VH Đài Bắc tại Hà Nội và VPKT&VH Việt Nam tại Đài Bắc đã ký kết "Biên bản ghi nhớ về giáo dục". Theo đó, trong vòng 12 năm, từ 2009 đến 2020, sẽ thực hiện chương trình gửi 500 giảng viên các trường đại học của Việt Nam sang đào tạo bậc Tiến sĩ tại Đài Loan [2]. Cũng theo thoả thuận này, Đài Loan sẽ tham gia hỗ trợ chương trình đào tạo 20.000 giáo viên dạy nghề cho các trường dạy nghề, trung cấp chuyên nghiệp, đồng thời hỗ trợ vốn vay khoảng 100 đến 200 triệu USD để thành lập 10 trung tâm đào tạo giáo viên dạy nghề ở Việt Nam [3]. Ngoài ra, hai bên cũng đã nhất trí thành lập Nhóm công tác thúc đẩy hợp tác giáo dục Việt Nam - Đài Loan.

Cùng với những thoả thuận đạt được giữa các cơ quan giáo dục và đào tạo của hai bên, các trường đại học của Việt Nam và Đài Loan cũng đã tiến hành nhiều hoạt động hợp tác về đào tạo và trao đổi giảng viên. Nhiều thoả thuận hợp tác đã được ký kết giữa các trường đại học, các cơ quan giáo dục của Đài Loan và Việt Nam như: Văn bản hợp tác giữa Trường Đại học Bách khoa Hà Nội (Việt Nam) với Trường Đại học Chung Yuan Christian (Đài Loan), tháng 6/2008; Biên bản ghi nhớ về việc triển khai các chương trình đào tạo giữa Trường Đại học Foo Yin (Đài Loan) và Trường Đại học Tôn Đức Thắng (Việt Nam) vào tháng 3//2009; Biên bản ghi nhớ giữa Trường Đại học Vinh (Việt Nam) và Trường Đại học Thành Công (Đài Loan), năm 2010 về hợp tác trong lĩnh vực Công nghệ hoá thực phẩm; Biên bản ghi nhớ giữa Học viện Ngân hàng Việt Nam (BAV) và Học viện Tài chính Ngân hàng Đài Loan (TABF), ngày 21/11/2010, về hợp tác đào tạo đội ngũ cán bộ giảng dạy, nghiên cứu khoa học theo giáo trình 2 bên cùng

thống nhất xây dựng, trao đổi chương trình giảng dạy, tài liệu, giáo trình, hợp tác tổ chức các khóa đào tạo ngắn hạn về tài chính - ngân hàng cho cán bộ các tổ chức tài chính - ngân hàng.. Hàng năm các trường đại học của Đài Loan cũng cử một số giảng viên sang các trường đại học của Việt Nam để giảng dạy tiếng Hoa. Ngược lại, một số trường của Việt Nam cũng cử giảng viên sang Đài Loan để giảng dạy về ngôn ngữ và văn hoá Việt Nam.

Để thực hiện thoả thuận giữa VPKT&VH Đài Bắc tại Hà Nội và VPKT&VH Việt Nam tại Đài Bắc về việc thúc đẩy hợp tác giáo dục, Trung tâm Dữ liệu Giáo dục Đài Loan tại Việt Nam (Taiwan Education Information Center in Vietnam) có trụ sở tại Thành phố Hồ Chí Minh đã có nhiều hoạt động thúc đẩy hợp tác giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam như: tổ chức các triển lãm giáo dục đại học Đài Loan tại Việt Nam, cung cấp những thông tin về giáo dục và du học Đài Loan,

tổ chức trao học bổng cho sinh viên Việt Nam học tập tại Đài Loan.. Có thể nói, Trung tâm Dữ liệu Giáo dục Đài Loan tại Việt Nam đã đóng vai trò là cầu nối, thúc đẩy sự liên kết và hợp tác giữa các trường đại học của Đài Loan và Việt Nam.

Bên cạnh đó, trong thời gian gần đây, Đài Loan đã trở thành địa chỉ du học được nhiều người Việt Nam lựa chọn. Số sinh viên Việt Nam du học tại Đài Loan đã tăng lên nhanh chóng và chiếm tỷ lệ ngày càng cao trong tổng số sinh viên nước ngoài học tập ở Đài Loan. Có thể thấy sự gia tăng của số lượng sinh Việt Nam ở Đài Loan qua những số liệu thống kê dưới đây: (Xem Bảng 1)

Số liệu thống kê của Bộ Giáo dục Đài Loan cho thấy, số lượng sinh viên Việt Nam sang học tập tại Đài Loan tăng lên liên tục qua các năm và càng về sau thì sự gia tăng càng nhanh hơn. Nếu như năm học 1987 - 1988, mới chỉ có 1 sinh viên Việt Nam sang theo học tại Đài Loan thì

Bảng 1: Thống kê số lượng sinh viên Việt Nam sang du học Đài Loan

Năm học	Số lượng (người)	Năm học	Số lượng (người)
1987 - 1988	1	1998 - 1999	58
1988 - 1989	5	1999 - 2000	86
1989 - 1990	4	2000 - 2001	134
1990 - 1991	6	2001 - 2002	180
1991 - 1992	3	2002 - 2003	260
1992 - 1993	4	2003 - 2004	438
1993 - 1994	15	2004 - 2005	503
1994 - 1995	24	2005 - 2006	671
1995 - 1996	30	2006 - 2007	836
1996 - 1997	31	2007 - 2008	1276
1997 - 1998	39		
Tổng cộng: 4604			

Nguồn: Bộ Giáo dục Đài Loan, mục sinh viên nước ngoài ở Đài Loan. URL: <http://english.moe.gov.tw/public/Attachment/86101201771.xls>

đến năm học 2007 - 2008 đã có 1276 người. Sự gia tăng nhanh và liên tục số lượng học sinh Việt Nam tại Đài Loan chứng tỏ sức hấp dẫn của giáo dục Đài Loan đối với nhu cầu du học của người Việt Nam.

Trong những năm gần đây, Việt Nam và Đài Loan đã và đang đẩy mạnh hợp tác trong việc đào tạo nguồn nhân lực trình độ cao. Từ năm 2009, Việt Nam đã trở thành một trong những nước dẫn đầu về số học viên theo học các chương trình Thạc sĩ và Tiến sĩ tại Đài Loan. Trong khuôn khổ chương trình đào tạo 500 Tiến sĩ, ngày 2/8/2010, Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo Việt Nam đã ký Quyết định số 3180/QĐ - BGDDT, phê duyệt danh sách các cá nhân được tuyển chọn đi học sau đại học tại Đài Loan (Trung Quốc) theo chương trình VEST 500 năm 2010. Theo Quyết định này, có 20 người được cử đi đào tạo sau đại học tại Đài Loan trong năm 2010, gồm 13 người đi đào tạo Tiến sĩ (thuộc 11 ngành) và 7 người đi đào tạo Thạc sĩ (thuộc 7 ngành) [1].

Kết luận

Trong xu thế hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, cùng với việc gia tăng các mối liên hệ, giao lưu văn hoá, trao đổi học thuật và hợp tác giáo dục - đào tạo giữa Đài Loan và Việt Nam diễn ra ngày càng mạnh mẽ với nội dung phong phú, tạo nên một xu thế hợp tác mới trong quan hệ giữa hai bên. Hợp tác văn hóa - giáo dục là lĩnh vực đóng vai trò to lớn trong việc tạo nên sự hiểu biết và gắn gũi giữa Đài Loan và Việt Nam, bởi vì văn hoá luôn là chiếc cầu nối để đưa đến sự hiểu biết và tôn trọng lẫn nhau và là chìa khoá dẫn đến thành công trong các mối quan hệ. Tuy nhiên, do còn chịu sự chi phối của nhiều yếu tố chủ quan và khách quan, nhất là việc Đài Loan và Việt Nam

không có quan hệ ngoại giao chính thức, nên sự phát triển của quan hệ hợp tác văn hoá - giáo dục giữa hai bên còn nhiều hạn chế và chưa tương xứng với tiềm năng vốn có. Vì vậy, Đài Loan và Việt Nam cần có sự đa dạng trong hoạt động, tăng cường và đẩy mạnh hơn nữa sự hợp tác để đưa quan hệ hợp tác văn hoá - giáo dục giữa hai bên phát triển cả về bề rộng và chiều sâu. Việc thực hiện không chỉ góp phần khai thác tiềm năng về hợp tác văn hóa - giáo dục giữa Đài Loan và Việt Nam, mà còn góp phần giúp Đài Loan và Việt Nam vượt qua được những trở ngại để đưa quan hệ giữa hai bên đạt nhiều thành tựu hơn./

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo Việt Nam (2010), *Danh sách các cá nhân được tuyển chọn đi học sau đại học tại Đài Loan (Trung Quốc) theo chương trình VEST 500 năm 2010, (kèm theo số 3180/QĐ-BGDDT, ngày 02 tháng 8 năm 2010).*
2. *Chuyến thăm và kế hoạch hợp tác giáo dục Đài - Việt*, http://esit.org.tw.vietnamactivities_2.phpnum=a2&type=1.htm.
3. *Đài Loan giúp Việt Nam đào tạo 500 tiến sĩ*, <http://vietbao.vn/Giao-duc/Dai-Loan-giup-Viet-Nam-dao-tao-500-tien-si/20831564/202>.
4. *Lễ trao tặng sách của Thư viện Đài Loan cho Thư viện Quốc gia Việt Nam*, http://lic.vnu.vnwebsiteindex.phpoption=com_content&task=view&id=2035&Itemid=213.htm
5. *Tham tán Văn hóa - Giáo dục Đài Loan tại Việt Nam thăm Đại học Hà Nội*, http://hanu.vn/index.php?option=com_content&task=view&id=469&Itemid=43.
6. *Education in Taiwan - The Road Ahead*, <http://english.moe.gov.tw/content.asp?cuItem=7024&mp=2>.